

Förnyad ansökan till utmärkelsen Skola för hållbar utveckling

SKOLA
FÖR HÅLLBAR
UTVECKLING

Skolverket

www.skolverket.se/hallbarutveckling

Ansökan med bilagor skickas in via e-post till
skolverket@skolverket.se

Skolans namn:	Furans Förskola
Skolans verksamhetsform:	Förskola 1-5 år
Skolans län:	Gävleborgs län
Skolans kommun:	Ovanåkers kommun
Skolans kommunkod:	2121
Skolans gatuadress:	Gundbogatan 13
Skolans postnummer:	822 31
Skolans postort:	Alfta
Skolans telefonnummer:	0271-574 87, 574 88, 574 89
Skolans e-post:	furan@ovanaker.se
Skolans hemsida:	ovanaker.se/furan
Kontaktperson	
Namn:	Gunilla Magnusson, Lillemor Karlström, Monica Hedström
Telefon:	
E-post:	
Rektor/förskolechef	
Namn:	Anders Bastbacken
Telefon:	0271-574 01
E-post:	anders.bastbacken@ovanaker.se

1. Delaktighet

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har organiserat verksamheten så att all personal ges möjlighet att aktivt delta i arbetet med hållbar utveckling.

Så här har vi arbetat med delaktighet:

Förskolan har regelbundet under året haft "husmöten" 1 gång varannan vecka där en förskollärare från varje avdelning, kokerska och ibland chef deltagit och haft möjlighet att påverka värdegrund/arbetsmiljöarbetet. Här tas också beslut om stora och små saker, det kan vara så enkelt som vad ska vi bjuda på vid nästa föräldrafika. Personalträffar minst 2 ggr/termin där förskollärare, barnskötare och chef deltar, då finns alltid en dagordning som följs. Varje avdelning har också regelbundna tider för planering och reflektion, våra studenter deltar i detta under sina VFU perioder.

Verksamhetsträffar innefattar fr. o m feb 2016 två områden som träffas tillsammans 3-4 ggr/termin, där arbetsplatsombud, skyddsombud och chefer deltar. Här diskuteras gemensamma frågor och vi delger varandra vad som händer på varje förskola. Här får vi också information som ska föras vidare till varje förskola.

Vad har fungerat bra?

Dagordningen på personalmöten följs, med fasta informationspunkter, bl. a ekonomi, avdelningsverksamhet, arbetsmiljö, mm.

Vår kokerska känner delaktighet i vårt arbete och har uppmärksammat matsvinnet från avdelningarna. Det är något som vi redan nu kommer att arbeta vidare med både ur miljö och ekonomisk synvinkel. Närproducerad och/eller ekologisk mat köps in i så stor utsträckning som är möjligt.

Vikarier, VFU-are delges information både muntligt och skriftligt (infopärm, krispärm, arbetsplan, policydokument)

Hur kommer ni att arbeta vidare med att utveckla ert arbete gällande delaktighet?

Mer gemensam tid i huset, både för reflektion och planering. Förslag/önskemål: gemensam reflektionstid ca 2 ggr/termin 16:30-18:00 eller gemensam kvällsträff

1 g/termin? Bestämda frågor i smågrupper, litteratur som diskuteras etc.

2. På vilket sätt görs barnen och eleverna delaktiga i arbetet med hållbar utveckling.

Så här arbetar vi med barnens och elevernas delaktighet i arbetet med hållbar utveckling?

Vi har trivselregler som genom barnens inflytande tillsammans med pedagoger fått ett bra genomslag och som vi ofta diskuterar.

Genom de intervjufrågor som ställs till varje enskilt barn varje termin har barnen möjlighet att aktivt delta i arbetet. Samma frågor har skickats hem till barnet inför utvecklingssamtalen. Utifrån detta har vi och barnen sedan möjlighet att arbeta vidare och på så sätt deltar barnen i planeringen av verksamheten. Frågor som ställs till barnen rör trivseln, kompisar, och lärande.

Barnen har deltagit i vårt arbete för hållbar utveckling genom att vara med i naturdagar, skräpplockardag, och ansvarat tillsammans med en vuxen för källsortering.

Vad har fungerat bra? Medvetandegör barnen att man kan återanvända skräp (leksaker) och använda naturmaterial.

Spontana utflykter i skogen

Föräldrar har blivit mer medvetna genom att barnen aktivt deltagit i arbetet med hållbar utveckling.

Fler föräldrar är delaktiga i värdegrundsarbetet bl. a genom de intervjufrågor som görs hemma inför utvecklingssamtalet. På utvecklingssamtalet jämförs svaren hemma/fsk och flera ingångsvägar kommer fram i olika frågor utifrån kompisar, lärande etc.

Vad kan utvecklas? Hela förskolan kommer att arbeta vidare med de mål vi har, på de sätt vi arbetat tidigare. Genom att låta barnen vara nyfikna och upptäckare i sin närmiljö.

Fortsätta att vara öppna och spontana för barnens nyfikenhet.

Vi planerar att ha "Lillmöten" med de stora barnen. Vi vill ge barnen möjlighet att påverka sin situation när de visar intresse för något. Vi lyssnar på vad barnen uttrycker och utgår ifrån detta intresse när vi planerar verksamheten och jobbar mot målen. Under våra Lillmöten får barnen också träna på att lyssna på varandra. Barnens förslag diskuteras i gruppen och vi kan resonera oss fram till hur dessa kan genomföras.

3. Ny personal

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har arbetat med ny personal.

Så här har vi arbetat med ny personal: Kommunens personalpolicy säger att: "Vi vill att du introduceras på din arbetsplats på ett bra sätt så du känner dig välkommen av dina arbetskamrater och att du blir insatt i dina arbetsuppgifter och att du som anställd följer de lagar och förordningar som gäller för ditt arbete". Vi har ett personligt mottagande av ny personal, men vi går ej "dubbelt".

Vi på vår förskola har en pärm (Furan information) som finns i personalrummet där nyanställda, vikarier och studenter kan ta del av information. Bl.a. finns information om olika planer, (akutplan, arbetsplan, likabehandlingsplan) ansvarsområden, policydokument, larm och sekretess mm.

Vad har fungerat bra? Det personliga mottagandet med rundvandring i huset, tid för frågor och svar om verksamheten mm ger en bra grund i det fortsatta arbetet.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta med att utveckla rutiner för ny personal? Fortsätta att uppdatera Furan-pärmen. Alla hjälps åt, alla har ansvar men en har ansvar för det personliga mottagandet. Tid behöver ges för samtal med ny personal.

4. Kompetensutveckling

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har arbetat med kompetensutveckling.

Så här har vi arbetat med kompetensutveckling:

Tre förskollärare från förskolan har läst natur och teknik på förskolelyftet 2.

Med närliggande kommuner och högskolan i Gävle, deltagit i föreläsningar om hållbar utveckling. Föreläsningarna har tagit upp olika ämnen varje gång tex. "energi i vardagen", "mångfaldig hållbarhet" och föreläsare har bl. varit lärare från högskolan, UNESCO och Gävle kommun.

Läsecirkel utifrån skolverkets bok "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan" om pedagogisk dokumentation.

Studenter från högskolorna i Gävle, Stockholm och Sundsvall är knutna till vår förskola.

Vi har under flera år använt oss av språkmaterialet "före Bornholmsmodellen" och innan vi startade projektet läste vi studiehandledningen och diskuterade hur vi på bästa sätt ska arbeta med materialet.

Vi har deltagit på olika föreläsningar om bl a barns utveckling, lärmiljöer, sopsortering, plast/giftfri förskola.

Nästan all pedagogisk personal har deltagit i "Reading to Learn" (R2L) med inriktning Leka-läsa.

En personal har kompletterat sin utbildning till legitimerad förskollärare.

Nätverksmedverkan i länet Hållbar utveckling

All personal har genomgått Barn HLR- och ergonomi-utbildning.

Vi har deltagit i nätverk och delgett andra om vårt arbete med Hållbar utveckling.

I vårt arbete med revidering av Likabehandlingsplan har några deltagit i utbildningen "7 timmar om ..."

Vad har fungerat bra?

Vårt arbete med studenter ger oss ett bra erfarenhetsutbyte och möjlighet till fortbildning.

Förskolelyftet + vidareutb till förskollärare + nätverk tillsammans med de föreläsningar som vi fått har gett oss mycket. Bl. a har vi fått en annan kunskap om inköp ur miljösynpunkt.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta och utveckla ert arbete med kompetensutveckling?

Mer reflektionstid för hela huset, med diskussionsfrågor.

Inför arbetet med "Kompis-böckerna" ska alla läsa in studiehandledning.

Diskutera Lärares yrkesetik på reflektionstiden.

Fortsätter att medverka i utbildningen "7 timmar om ..."

5. Samverkan med omvärlden

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har informerat och delat med er av era erfarenheter av arbetet för en hållbar utveckling och hur samarbetet med omvärlden har fungerat.

Så här har vi arbetat med samverkan med omvärlden:

Samarbete med övriga förskolor i Alfta. Bl. a har vi haft höstkul med inriktning mot natur och teknik och gemensam vårkonsert i kyrkan.

Vi har med hjälp från biblioteket erbjudit föräldrar att låna bokkassar från förskolan.

Vi har nyttjat de skidspår som den ideella föreningen kört upp varje vinter.

Vi har samarbetat med SFI/Arbetsförmedlingen genom att ta emot vuxna från andra kulturer/länder som elever.

Skräpplockardag varje vår med stöd av Håll Sverige Rent.

Sopsorterat och samverkat med BORAB, det lokala sopbolaget.

Informerat om vår ansökan/vårt deltagande i "Skola för hållbar utveckling" till andra förskolor och kommuner.

På sångstunden varje vecka sjunger vi en hälsningssång där vi säger hej till alla på de språk som är representerade på förskolan.

Vad har fungerat bra?

Samarbetet med övriga förskolor.

Vår närhet till badhus, bibliotek, skidspår gör att vi kan genomföra de aktiviteter vi vill.

Ett bra utrustat soprum gör att vår källsortering fungerar bra.

Vi är mer medvetna i personalgruppen och talar om för omvärlden att vi är en förskola som är certifierad för hållbar utveckling bl.a. genom att använda loggan i våra dokument.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta och utveckla ert arbete med samverkan med omvärlden?

Vi behöver mer kunskap om andra kulturer. Mer kunskap och förnyelse behövs hela tiden. Vi behöver utveckla vårt arbete, så vi bli bättre på att möta barn som kommer från andra kulturer. Vi behöver mer kunskap om landet, maten, kulturen och språket.

Vi vill skapa en kulturell mångfald i förskolan, och har vi möjlighet att skapa detta kan vi ge barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund (Lpfö 98/10)

I vårt arbete med hela världen och närmiljön ska olika kartor införskaffas.

Starta en utegrupp med de äldsta barnen. Låta dem utveckla sin plats i skogen så att den blir attraktiv för andra barn.

Vid inköp av material försöka att handla så giftfritt som möjligt.

5. Måluppfyllelsen

Beskriv hur ni under de senaste tre åren som ni har haft utmärkelsen har arbetat med måluppfyllelse kopplat till aktuella styrdokument.

Vårt första mål: **Arbeta vidare med värdegrunden**

Så här har vi arbetat med målet:

Vi har tillsammans med de äldre barnen diskuterat trivselregler på förskolan kontinuerligt varje läsår. Hur ska vi vara mot varandra för att alla ska må bra och tycka det är roligt att vara på förskolan.

Vi börjar med att fråga barnen hur de vill det skulle fungera t.ex. i leken och hur man är en bra kompis.

Utifrån det gjordes en lista med de olika förslag som fanns och sedan diskuterade barn och personal vilka trivselregler som ska gälla hos oss.

Trivselreglerna har sedan gjorts som en sol där solens strålar visar de alternativ som fick flest röster.

I Lpfö -98 /2010 står; att vår verksamhet ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattning och levnadssätt.

Vi har använt oss av materialet om Peggy och Molly. Tre böcker som handlar om att tycka, kunna och våga olika. Böckerna fungerar som diskussionsunderlag för värdegrundsfrågor och ger inspiration till språkutveckling, matematik, skapande och drama. Vi har arbetat i mindre grupper för att alla barn ska våga säga vad de tycker.

Till varje bok finns handledning och uppgifter som är utformade så att vi kan arbeta medvetet med barnens självkänsla, självförtroende, självständighet och samarbete.

- **Självkänsla** ger vi barnen genom att låta dem skapa efter egen förmåga.
- **Självförtroende** föds när barnet blir uppmärksammat för att det gjort sitt bästa.
- **Självständighet** når barnen genom att ha tydliga ramar för sina projekt.

Att samarbeta och se varandras förmågor är inte helt lätt när man är barn, därför innehåller materialet övningar där alla behövs. Alla bidrar efter sin förmåga. För att skapa gruppkänsla och ta tillvara barnens förmågor finns mottot: ingen färdig förrän alla är färdiga!

Reviderad likabehandlingsplan mot kränkande behandling finns på förskolan och vår vision är att inget barn ska bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för annan kränkande behandling.

Vad har varit bra? Att vi använt oss av ett gemensamt arbetsmaterial, med handledning att utgå ifrån som har gjort att personalen känt sig trygg med nya vinklar för fortsatt arbete. Alla barn har varit delaktiga i små grupper. Bra anknytning till läroplan.

Vad kan vi utveckla och hur ska vi göra det?

Påbörja arbetet med ett nytt material med värdegrundstema, Kompis-böckerna. Böckerna handlar om att vara kompis. Barnen får träffa Kaninen och Igelkotten, två kompisar som ibland behöver hjälp att reda ut saker som händer, genom tips på hur de ska tänka och agera. Barnen och pedagogen diskuterar tillsammans olika tillvägagångssätt och kommer med olika förslag och lösningar. Vi utgår från barngruppens behov och låter det styra upplägget genom att välja den bok som passar bäst för tillfället. Följande teman ingår i Kompisböckerna: Dela med dig, lugna ner dig, lyssna och kom överens, prata om

det, samarbeta, sprid glädje, säg förlåt, säg stopp, visa dina känslor och vänta på din tur. Böckerna finns för två åldersgrupper och en del av materialet är handdockor.

Fortsätta med trivselregler utifrån den barngrupp som vi har.

Vårt andra mål: Skogen/Utemiljön

Så här har vi arbetat med målet:

Ovanåkers Kommuns riktlinjer för miljöarbete säger att vi på förskolan ska "ge alla barn mycket goda kunskaper, i förhållande till ålder, om vår natur/framtid och konsekvenser av sitt sätt att leva"

Vår gård/utemiljö ligger i anslutning till skogen. Vi har tillgång till den i vår dagliga verksamhet. Här kan barnen spontant upptäcka/utforska skogen på egen hand eller tillsammans med pedagoger. Eftersom förskolan består av tre avdelningar har vi gjort på lite olika sätt beroende på barnens ålder. En avdelning har följt ett träd, vårt Furanträd, under åren och fått möjlighet att se alla årstidsväxlingar. Vi gjorde också en minikompost bredvid trädet för att se vad som händer med fruktskalen/skruttarna som vi lämnade efter fruktstunden. En annan avdelning har valt ut en plats, en naturruta med myrstack, som de har följt och tittat på växlingarna med träd och annan vegetation. Med några barn åt gången tillsammans med 1-2 pedagoger har de yngsta barnen gått till skogen för att undersöka och upptäcka utifrån sina intressen. Samma plats har besökts varje gång och det har gett trygghet och igenkännande hos barnen. Här har barnen chans att enligt Lpfö 98/10 "utveckla sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur, samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen".

Vi har vidareutvecklat kretsloppstänkandet genom att odla i backar. Det är två plastbackar som staplas på varandra där vi sår i den övre och lägger det vi rensar bort i den undre. Vi komposterar i den undre och nästa år fyller vi på med köpt jord, byter plats på backarna och sår nya frön. Det blir som ett litet kretslopp och det är lagom höjd för barnen.

Vi har en kompost på gården och får lite jord som vi använder till våra bärbuskar, rabatter och blomurnor. Vi har en naturdag, vår och höst då vi iordningställer vår gård. På våren ger vi kompostjord till våra växter vi rensar rabatter, vi planterar ut pelargoner och andra plantor. På hösten krattar vi löv, drar upp gamla plantor och fyller komposten med detta. Vi vill att barnen ska utveckla ett intresse och förståelse för naturens kretslopp.

Under en vecka ansvarar något barn och en pedagog för att källsortera förskolans återvinningsmaterial. Det kan vara allt från äggkartongen till tomma messmörstuber.

Vi samlade pappershandukar under en vecka för att se hur mycket vi på avdelningen förbrukade. Vi vägde sedan materialet och sökte information på nätet om hur mycket pappersmassa vi behövde för att göra nya handukar. Vi gick till skogen och plockade den mängd träd/pinnar som behövdes och barnen fick möjlighet att fundera över hur mycket träd man behöver avverka för att göra nytt papper.

Varje vår har vi en skräpplockardag, då vi städar vår skog och närmiljön runt förskolan, och därefter källsorterar allt skräp.

Vad har varit bra?

Förskolans närhet till skogen gör att barnen spontant leker i skogen, och att vi enkelt kan använda oss av naturmaterial i verksamheten.

Vi har en stor gård som ger oss möjlighet till odling och kompostering.

Att vi i små grupper gått till skogen och tillsammans med barnen upptäckt och undersökt. Vi har haft möjlighet att dokumentera för fortsatt arbete på förskolan.

Vad kan vi utveckla, och hur ska vi göra det?

Vi behöver bli bättre på kompostering och återvinning. Vi har påbörjat arbetet med flera kompostbehållare med tydlig markering om vad som ska vara i varje behållare. Markering med text och bilder för att alla ska förstå var det ska komposteras.

Fastighetsägaren har inrättat en ny miljöstation med fler möjligheter till sortering och tydlig skyltning/information.

Vi behöver utveckla utepedagogiken.

Vi vill starta ett nytt arbetssätt med utegrupsverksamhet. Barn och personal, i mindre grupper, tillbringar en större del av dagen utomhus några dagar i veckan. Vi förlägger då verksamheten ute och låter barnens intressen styra. Vi utmanar barnen i olika teman och väver in språk, matematik, skapande, värdegrundsarbete etc. Måltiderna kan också förläggas utomhus i mån av väder. Vi skapar en plats i den närliggande skogen som vi kallar vår egen och utvecklar den med barnens egna idéer och intressen. Utegården vill vi också göra mer attraktiv och utmanande tex. med mera bygglek, experimentstationer, matematikutmaningar och aktiviteter som tränar språket.

I vårt arbete med värdegrunden vill vi starta "Lillmöten" där barnen träffas i grupper med pedagoger, diskuterar viktiga saker och tar demokratiska beslut. Varje barn ska få tillfälle att komma till tals, vi lyssnar på varandra och försöker att komma överens.

Bifoga gärna dokument som stöd för er ansökan.

Ifylld ansökan med ev. bilagor skickas via e-post till skolverket@skolverket.se

Ytterligare information kan fås via e-post av eva.engdell@skolverket.se